

L'HOME DE LA MALETA

«L'HOME DE LA MALETA»

ÉS L'OBRA GUANYADORA DEL PREMI SANT JORDI 2010,
QUE CONVOCA ÒMNIUM CULTURAL AMB LA COL·LABORACIÓ
DE LA FUNDACIÓ ENCICLOPÈDIA CATALANA.

ÒMNIUM
LLENGUA CULTURA PAÍS

Fundació Enciclopèdia Catalana

RAMON SOLSONA

L'HOME DE LA MALETA

Premi Sant Jordi 2010

Proa

El jurat del Premi Sant Jordi 2010 era constituït
per Laura Borràs, Àlex Broch, Isidre Grau,
Ramon Pla i Arxé i Emili Rosales.

Primera edició: febrer del 2011

© 2011 Ramon Solsona

Drets exclusius d'aquesta edició:
Raval Edicions SLU, Proa
Peu de la Creu, 4
08001 Barcelona
www.proa.cat

ISBN: 978-84-7588-220-8
Dipòsit Legal: B-1898-2011
Composició: Victor Igual, SL
Impressió: Egedsa

La reproducció total o parcial d'aquesta obra
per qualsevol procediment, comprenent-hi
la reprografia i el tractament informàtic,
o la distribució d'exemplars mitjançant lloguer
i préstec resten rigorosament prohibides sense
l'autorització escrita de l'editor i estaran
sotmeses a les sancions establertes per la llei.

*A Rosa Maria Piñol, Andreu Rossinyol, Joan Solà (i. m.)
Amb gratitud per tanta feina ben feta*

AUTOBIOGRAFIA D'UN QUALEVOL

Diuen que la primera llum que vaig veure va ser la llanterna de l'acomodador. Perquè jo vaig néixer al cine Alborada mentre passaven *Tres lanceros bengalíes*. La meva mare adorava Gary Cooper, no es perdia cap pel·lícula seva i quan li van venir les primeres contraccions va pensar que encara podria veure el final de la pel·lícula. Però no va tenir temps de res. Va trencar aigües i va parir allà mateix, a la butaca, enmig d'un merder d'aquells que fan època. Sort d'unes senyores del públic que sabien de què anava la cosa i del pobre acomodador, que va fer de fanal.

Sort d'aquelles dones, sí, perquè, si hagués estat per la tieta Encarnacion, jo no neixo. Havia anat al cine amb ma mare perquè no passés el que va passar. Ma mare estava fora de comptes i no era prudent que sortís de casa tota sola. Però a ella, a la mama, que no li toquessin el Gary Cooper. Se sabia totes les seves pel·lícules de memòria. I jo també. Perquè després, de petit, em vaig fer un fart d'empassar-me *Juan Nadie*, *La jungla en armas*, *Solo ante el peligro*, *El honor del capitán Lex* i no sé quantes més. A vegades anàvem a veure una mateixa pel·lícula tota una setmana seguida. I quan feien *Tres lanceros bengalíes* la meva mare em deia sempre: «Per culpa teva, no en vaig veure el final».

Ella ho nega, però la tieta diu que quan la van treure del cine per portar-la al Clínic, no parava de preguntar-li a l'acomodador: «Com acaba? Com acaba?». Van posar tot de diaris vells al seient del darrere d'un d'aquells taxis antics que

no corrien gaire i se'ns van endur al Clínic a mi, a la meva mare i a algú que treia un mocador per la finestra mentre el taxista feia sonar el clàxon per obrir pas. Va ser una aventura que, per sort, va acabar bé.

Si hagués estat per la tieta, jo no neixo. En lloc d'ajudar, va caure en basca i encara va donar més feina. Jo crec que va vomitar i tot, perquè ella era molt fífi i no me la imagino amb les mànigues arremangades i tacant-se de sang a la platea d'un cine. Dic platea perquè no sé veure la tieta Encarnacion al galliner. «Ecs!», devia dir quan em va veure tot llefiscós, ple de les merderades del part. Jo crec que es va desmaiar expressament i que quan va tornar en si ja s'ho va trobar tot fet. Jo ja estava net, vestit, clenxinat i perfumat de colònia. No, la colònia me la devia tirar ella. Se'n posava litres.

Tot això m'ho han explicat, és clar. Era una d'aquelles anècdotes que a les famílies els agrada repetir i no s'adonen que de mica en mica la van canviant i que els detalls es confonen amb altres anècdotes. L'explicació del meu naixement s'ha anat deformant de tal manera que a hores d'ara jo no sé si la meva mare només va sentir dolors de part i se'n va anar corrents al Clínic o és cert que va provocar l'embolic més gran de la història del cine Alborada.

L'únic que jo puc confirmar és el delit de ma mare pel Gary Cooper. Era una fallera, una ceba que va durar molts anys, fins que es va morir de càncer. L'actor, no ma mare. Es va morir de càncer i convertit al catolicisme. A casa es va viure com un drama i des d'aleshores ma mare pràcticament va deixar d'anar al cine, però llavors jo ja era prou gran i no necessitava que m'hi portessin. De fet, el record més antic que conservo de la meva infància és el de mamar tranquil·lament a les fosques, mentre a la pantalla els bons empaitaven els dolents i els herois juraven amor etern a unes noies fines i més aviat bledes.

Ara sembla mentida, però jo vaig mamar ben bé fins als tres anys. Per això ho recordo. No tots els detalls, només el pit molsut i la llet calenta, sobretot quan anàvem al cine, sempre a les sessions de la tarda. I si la pel·lícula era de Gary Cooper hi anàvem uns quants dies seguits. Em sembla que ja ho he dit, però ho repeteixo per si de cas. Jo, que ja tenia totes les dents, m'entretenia a xuclar i a jugar amb el mugró. «Estigues quiet, que em fas mal», deia ma mare sense apartar els ulls de la pantalla.

Jo m'adormia. Si és veritat això que diuen que la llet materna té un efecte narcòtic que deixa les criatures mig estabornides, jo puc afirmar que en un cine, amb tot a les fosques, encara més. Tinc una vaga noció de com m'anava guanyant la son i de com m'arraulia a la falda de la mare, amb el cap descansant sobre els pits. Plàcidament, aquesta és la paraula: jo dormia plàcidament. Que dolces que eren aquelles becaines! Mamar fins als tres anys té l'avantatge que després, de gran, tens la certesa d'haver estat feliç. És una felicitat concreta que revisc quan fan pel·lícules en blanc i negre per televisió. Aquesta la vaig mamar, penso moltes vegades.

La meva infància és una successió de dissabtes i diumenges assegut en una butaca de fusta i menjant tramussos o bevent gasosa. A vegades fèiem un extra i anàvem al Kursaal o al Windsor, però només quan hi estrenaven una pel·lícula de Gary Cooper. Totes les altres les vèiem als cines del barri, que n'hi havia bastants. Se m'ha oblidat de dir que jo sóc de Sants, del carrer Galileu, a tocar del cine d'aquest mateix nom. Més amunt hi havia l'Alborada, on vaig néixer, i, no gaire lluny d'allà, hi havia uns quants cines més, d'aquells que es deien de reestreno: el Bohemio, el Gayarre, l'Arenas, el Liceo... No sé pas si me'n deixo algun. Sí, el Manelic, que oficialment es deia Albéniz, però tothom en deia Manelic. No sé per què.

També anàvem a l'altra banda de la plaça Espanya, fins al Condal o al Mistral, cines de barriada també, que eren molt més barats que les refistolades sales del centre de Barcelona que duïen noms d'hotels de luxe. Gràcies a la sessió doble, t'entretenien tota la tarda. Ma mare i jo entràvem al cine amb llum de dia i quan en sortíem ja era negra nit. Era una sensació estranya, perquè recordo que caminàvem en silenci, com si a cap dels dos no ens fes gràcia tornar a casa, on tot era trist, inanimat. El menjador semblava més petit que mai, com si s'hagués encongit. Hi cabia tot just un aparell de ràdio exageradament gran que gairebé no funcionava mai perquè duïa unes làmpades molt cares que es fonien sovint. Després d'unes hores que gràcies al cine havien passat volant, el tic-tac del rellotge es feia insuportable. Era un rellotge de pesos d'aquells que s'han d'estirar cada dia per donar-hi corda. Els dos pesos eren com una pinya d'aquelles allargades, de ferro colat. A la nit se sentia la maquinària, feia un soroll molt solemne, com si cada segon anunciés que el segon següent seria molt important. A mi no és que em fes por, però em feia pensar. El tic-tac d'un rellotge sempre em fa pensar en coses importants.

Encara el tinc. És el record de família més antic que conservo. De fet potser és l'únic. L'hi va regalar el meu pare a la meva mare, almenys és el que deia ella. És de marca no t'hi fixis, no té res de particular ni és especialment bonic, però funciona perfectament. No l'he hagut de portar mai a arreglar. A mi que no me'l toquin, el rellotge. Cada vegada que hi dono corda és com si em recordés de la meva mare, cosint a totes hores en aquell menjador tan esquifit. Si ho deixés de fer, vull dir, de donar-hi corda, em semblaria que renego dels meus orígens.

Si havíem anat al cine, la mare es refugiava una estona a la cuina per no sentir aquell tic-tac. Em feia el sopar sense

dir res, amb el cap a can rumia, donant voltes i més voltes a la pel·lícula que acabàvem de veure. A mi em feia pensar el tic-tac del rellotge, com ja he dit, i a ella la feien reflexionar les pel·lícules. Després de sopar es quedava hores i hores al menjador, cosint sota la claror de color de palla d'un llum de peu i sentint les molles del rellotge. Sonava com si algú passés el rosari per evitar una desgràcia imminent.

Moltes vegades tenia els ulls vermells mentre treballava. Jo no, la meva mare, vull dir. No perquè se li cansés la vista, no. Jo sabia prou bé què li passava, perquè jo tenia aquella intuïció de les criatures per captar petits detalls d'allò que els grans no volen explicar. Parlo dels meus vuit, deu i catorze anys, quan jo estava avesat a observar de reüll com li queien les llàgrimes a ma mare. Al cine no plorava quan tocava plorar, sinó quan a la pantalla apareixien primers plans de Walter Pidgeon, de Douglas Fairbanks, de Peter Lawford o de Robert Taylor. El Robert Taylor, que a mi sempre m'ha semblat un gall de panses, també li agradava cosa de no dir. I també l'Stewart Granger, que encara era més fatxenda i més carrinle. A ella tots aquests artistes la feien plorar. Jo sabia del cert que la feien pensar en el meu pare.

A mi m'agradaven les pel·lícules de l'Oest, les de Tarzan, les de Charlie Chan i les de guerra. Ella, en canvi, s'entusiasmava amb els ambients selectes i els balls de societat en què els homes sabien posar-se un mocador a la butxaca de l'americana sense mirar-lo. Segons ella, l'elegància de Gary Cooper era tan natural que semblava que sempre anés amb frac, tant si s'acabava de llevar i anava amb pijama com si perseguia indis a dalt de cavall.

No sé si vaig bé. Demanaven records i coses que van passar, coses de la guerra i tot el que va venir després. No sé si estic ben encaminat, perquè escriure no és el meu fort. Escriure a màquina sí, que no sé quantes pulsacions faig per

minut. Perdó per la falta de modèstia, però estic segur que no quedaria gens malament al costat d'una taquimeca professional. No, que ara ja no n'hi ha, han desaparegut tots els anuncis que en demanaven. Abans una bona taquimecanògrafa es valorava qui-sap-lo i ara ningú no se'n recorda. Com ha canviat el món!

Jo crec que ja és el moment de parlar de la guerra. Però jo no la vaig viure de prop. No la recordo. Més ben dit, no recordo en quin moment va començar ni com va acabar. No sóc capaç d'establir un abans i un després amb claredat. Ma mare era modista i sempre estava tancada a casa cosint. Jo em passava el dia al carrer jugant. Jo a vegades tornava a casa amb un trenc al cap perquè m'havia tocat el rebre en una de les habituals pedrades entre els nois del barri. Llavors ma mare s'enfadava i em tenia uns dies reclòs a casa. Però jo no trigava a ser lliure com rodamón. Jo la respirava, la llibertat. Vaig ser dels primers a començar a fumar i a saber les coses de la vida molt abans que la majoria de nois de la meva edat. Ma mare fins i tot m'havia explicat què era una puta, una paraula que les dones d'aquella època no pronunciaven mai. Tenia la màniga molt ampla i si en una pel·lícula hi sortien adulteris no hi donava cap importància. Fins i tot m'aclaria els embolics extramatrimonials de les històries perquè en aquella època la censura els amagava i no entenies res. Ella em deia: «Aquest li fa el salt a la seva dona amb aquella i ella li fa el salt amb aquell altre». En canvi hi havia famílies primmirades que no portaven els fills al cine perquè totes les pel·lícules les trobaven immorals. Era el tipus de gent que s'atrevia a dir amb segones: «A aquest nen li falta un pare». Vull dir que l'hi deien a la meva mare, així, a la cara.

Ella sí que va patir a la guerra. Jo, en canvi, vivia els bombardeigs com una aventura. Des del refugi sentia l'espetec llunyà de les explosions i m'imaginava que jo era un soldat de les

bateries antiaèries com els que sortien als documentals de la República i que, tot sol, malferit i amb gran heroïcitats, disparava contra els avions italians i els abatia tots. Les paves, en deia la gent. Els coneixien pel soroll, un rum-rum arrossegat, com si els costés de volar perquè anaven carregats de bombes. La meua punteria excepcional encertava tots els avions enemics i les paves es convertien en un tirabuixó de fum negre abans d'estavellar-se. Quan sonava la sirena que assenyalava el final de l'alarma, jo tornava a casa fet un heroi que es mereix totes les medalles. Però va arribar un moment en què baixar als refugis va ser una rutina. Eren uns passadissos llargs i estrets, amb un pedrís a cada banda que, si la broma durava gaire, et deixava el cul glaçat. Els bombardeigs van acabar sent una murga i jo cada vegada m'hi avorria més, allà sota. Quan ets petit, t'avorreixes o et diverteixes, no hi ha terme mitjà.

Ja he dit que jo no vaig notar gaire la diferència entre la guerra i la postguerra. Jo vaig continuar fent vida al carrer. Els meus amics també eren els meus enemics: tan aviat jugàvem tranquil·lament a patacons com ens batíem a pedrades. La gent fina ens deia trinxes, que volia dir trinxeraires. No s'erraven, perquè, en efecte, érem uns trinxes.

L'únic canvi important va ser el col·legi. Ens van posar uns mestres forasters que ens feien parlar en castellà i que ens feien formar com soldats i cridar visques a Franco. Tot eren calbots i plantofades. T'enduies el cinc de bastos marcat a la cara per qualsevol fotesa, però pobre de tu que protestessis. Els mestres tenien butlla per tocar el crostó a la canalla i per castigar de manera deshonrosa. I encara dic més, hi havia pares que demanaven als mestres que peguessin força als seus fills perquè pugessin rectes com un fus. Quina època més fastigosa, com hi ha món!

També ens empapussaven amb rosaris i misses. Tota aquella murga tenia una recompensa cinematogràfica. No a

l'escola, sinó a la parròquia, a les classes de catecisme, que aleshores en deien de doctrina. Jo no sé si m'hi feien anar per obligació o és que ma mare se'm treia de sobre per poder cosir sense que jo l'empipés. Només sé que el rector o el vicari o un capellà d'aquells que és com un soldat ras, vull dir el capellà que s'encarregava de la doctrina, s'apuntava els noms dels que anàvem a missa i després ens deixava anar a veure les pel·lícules del Jaimito i del Gordo i el Flaco que passaven en una mena de sala d'actes esquifida. No sé per quins set sous a aquell mossèn li dèiem el pare Borinot. Era un bon home.

Tinc un record molt borrós d'aquells mestres antipàtics. No estic gaire segur dels noms, que eren de l'estil Don Agapito, Don Gumersindo, Don Fulgencio, Don Serapio... Els que no se m'oblidaran mai són Don Venancio de la Gómara i Doña Prudencia. Don Venancio era el director i Doña Prudencia, la mestra dels pàrvuls. Es veu que no tenien res més per fer que collar la meva pobra mare: que si s'havia divorciat en temps de la República, que on era el meu pare, que demostrés que a mi m'havien batejat, que m'haurien d'enviar a un hospici fins que no aparegués el meu pare...

La mare deia penjaments de Don Venancio i de Doña Prudencia, però davant d'ells feia el paper d'ingènua que es mama el dit. Callava com una morta, mirava a terra i presentava tots els documents que li demanaven. L'obligaven a passar per l'adreçador de l'alcalde de barri, un falangista que es negava a firmar certificats de bona conducta si no ens veia, a la mare i a mi, a missa cada diumenge. «I combregant», afegia. Era un mal sorge que buscava pèls als ous perquè sí, només per ganes de tocar els dallonses, amb perdó de l'expressió.

L'alcalde de barri rebia tothom en un despatxet que tenia a l'entrada de casa seva, a tocar del rebedor. S'asseia darrere d'un escriptori ple de paperassa i a nosaltres ens feia estar

drets mentre ens sermonejava. Ens tractava obertament de rojos i deia que la seva obligació era extirpar l'abjecció marxista. Era el llenguatge d'aquella època. No sé si ell, l'alcalde de barri, vull dir, feia servir exactament aquestes paraules, però extirpar sí que ho deia, sempre parlava d'extirpar. Jo aquesta paraula la relacionava amb les amígdales i em trencava el cap pensant quina relació hi havia entre els rojos i les amígdales. Ma mare capejava els temporals fent-se la mosca morta, però amb això no n'hi havia prou. A més a més de franquista fanàtic, era un esgarrapacristos. Tenia el despatxet ple d'estampes. Ens volia convertir tant si vols com si no i cada dia tibava més i més la corda. Exigia garanties morals i, quan tornàvem cap a casa, ma mare no parava de repetir en veu alta: «Què s'ha cregut! Garanties morals! Què més vol, que li llepem el cul?». Sempre que llegeixo que un producte té garantia em recordo de les garanties morals de l'alcalde de barri i de la indignació de la meua mare. Garantia és una paraula que em fa ràbia.

Un dia va deixar caure que, si no érem un bon exemple de família cristiana, a mi m'haurien de tancar en un hospici. Allò va ser la gota que fa vessar el got. Tot va anar molt de pressa, però ho recordo com si fos ara. Ma mare va saltar com una lleona, va entrar a dins de la casa i va treure la dona de l'alcalde de barri gairebé arrossegant-la. Devia estar triant llegum a la cuina, perquè duia el davantal posat i una tavella de mongeta seca a la mà. Ma mare la va empènyer cap a dins del despatxet, va agafar un obrecartes que hi havia damunt de l'escriptori i va dir a la dona: «Li juro que, si els seus em prenen el nen, jo li tallo els ous al seu marit». Ho va dir sense engaltar, tal com li sortia de l'estómac. I va tenir l'encert de no adreçar-se a l'home, sinó a la dona. Va ser un rampell genial. L'alcalde de barri havia quedat encaixonat entre la taula i la paret i, quan va reaccionar, la meua mare i jo ja érem escales avall.

Allò va fer el seu efecte i no el vam veure més. L'obrecartes, vull dir. El falangista devia tenir els obrecartes, les tisores i els ganivets ben amagats, perquè, cada vegada que anàvem a veure'l perquè ens firmés algun certificat, no hi havia res a mà que servís per retallar-li la masculinitat. D'ençà d'aleshores es va estar de discursos i parlava baixet, com si no volgués que el sentís la seva dona. Ens va deixar més tranquils.

No sé si ho he dit abans, però vull deixar ben clar que a casa meva no érem rojos. Tampoc uns menjacapellans. No érem res, com la majoria de la gent. Però a una dona que havia de pujar una criatura tota sola tothom es veia amb cor de tocar-li el voraviu. Per guanyar quatre quartos havia de pensar moltes hores, moltes nits senceres. Ara, si hagués estat viuda d'un militar o d'un caído por la patria, ho hauria tingut tot a favor perquè li concedessin una administració de loteria o alguna feina d'aquelles que només donaven a la gent del règim. Afectos, en deien. Els de l'olla, en deia la meva mare. L'alcalde de barri, Don Venancio de la Gómara i Doña Prudencia eren de l'olla, dels que més.

La família tampoc no ajudava pas gaire. La poca família que érem, perquè l'única que vivia a Barcelona era la tieta Encarnacion, la del cine Alborada que he esmentat abans. La tieta Encarnacion era tota fifi i quan venia a casa semblava que feia una visita de compromís. Ma mare li deia la Marquesa del Pinyol Dolç. Els altres parents, els oncles i els cosins, tots per la banda de la mare, vivien escampats, l'un aquí i l'altre allà. Els vèiem cada qui sap quan.

Quan jo devia tenir deu o dotze anys, em van enviar a la Plana de Vic, a casa d'uns oncles que vivien en una masia de Malla. Hi vaig passar un estiu sencer, el pitjor de la meva vida. La meva mare sempre em va dir que m'hi havia portat perquè vaig agafar un catarro molt fort i els metges li havien recomanat que em tragués de Barcelona, que em convenia

respirar aire sa. Jo, però, sospito que devia ser un d'aquells moments en què la meva mare anava tan escanyada que tot eren deutes i ja no ens fiaven a cap botiga. Llavors tampoc no podíem anar al cine, és clar, i semblava que l'època de vaques magres no s'acabaria mai. Al contrari, encara que semblés impossible, cada vegada eren més magres.

Avui no es compra fiat, la gent ja no es recorda de quan ningú tenia un ral a la butxaca. Què dic un ral! Ni cinc cèntims, que amb un ral encara es podia comprar pa i una unça de cansalada. Abans no hi havia llibretes d'estalvi ni res. El diners duraven amb prou feines una hora, el temps just d'anar a les botigues del barri a pagar els deutes. I, apa, sant Tornem-hi, torna a deure el pa, l'oli, el carbó, la llet, tot. Sempre ho devíem tot. Per això no m'estranya que ma mare s'empesqués una excusa per enviar-me un temps a casa dels parents de Malla. Llavors això es feia molt, sobretot perquè la tuberculosi feia feredat. S'enviava la canalla a pagès perquè respiressin aire sa i fessin banys de sol, que deien que el sol porta vitamines.

A Malla vaig coincidir amb la sega del blat, el batre, fer els pallers i tota la pesca. Al començament per a mi era com una festa, perquè, per a un nen de ciutat com jo que es passava el dia al carrer, la vida de pagès encara era més lliure i més feréstega. M'agradava donar farratge al matxo i enfilarme a la tartana. També m'agradava portar el càntir o un tros de pa amb ceba a les quadrilles de segadors. De dia eren gent sorruda, però a la nit cantaven abans d'anar a dormir. N'hi havia un de molt alegre que tocava la guitarra i que, d'amagat dels meus oncles, em deixava beure del porró. Recordo que el vi era aspre i calent.

Hauria pogut ser divertit, però allò va ser un infern. Els meus oncles em van tractar com un escarràs. Jo no treballava tant com els segadors, perquè em faltava constitució física

i experiència, a més a més ells tenien un jornal i jo no. Ni paraules amables rebia, jo, només ordres, crits i clatellots si m'equivocava, cosa que passava sovint, perquè jo ho desco-neixia tot d'aquell món.

No em cap a la barretina com hi ha gent que enyora els temps antics, quan tot es feia a mà i a pes de braços. A pagès tothom sirgava de sol a sol. Abans i tot, perquè ens llevàvem que encara era fosc. Veies gent gran que, bo i drets, camina-ven arrupits, aclaparats per tot el pes que havien suportat al llarg dels anys. Jo mateix, en aquells tres o quatre mesos, vaig tragar tantes garbes, tanta palla, tants sacs, tantes eines i tants càntirs plens, que em penso que si no he crescut més és perquè el meu desenvolupament es va aturar en sec a Malla. Per això dic que em sembla que no hi vaig anar a curar-me d'una bronquitis. Se m'haurien rebentat els pulmons.

Els pulmons, gràcies a Déu, els tinc perfectament. I mira que he fumats com un carreter, com tots els de la meva quin-ta. Fumàvem caldo, celtos, picadura barata; llavors el ros no es portava, més aviat era una cosa de dones, i no gaire hon-rades, per cert, i tampoc fumàvem amb filtre, que era massa car. Quan érem uns marrecs havíem començat fumant ma-tafaluga i de seguida ens vam passar al tabac sense saber que ens fotíem merda als pulmons. Ara, jo, per sort, els he fet treballar tant, els pulmons, que això ha estat la meva salva-ció. I l'all, que m'ha depurat la sang i s'ha endut tota la por-queria del tabac. Ho recomano a tothom: cada dia un all cru quan et lleves. I riu-te dels metges.

A la meva edat –acabo de fer setanta-cinc anys– sóc ca-paç de fer inspiracions pulmonars de quatre litres. Perdó per la immodèstia. El secret dels meus pulmons envejables és que sóc trombonista. Potser havia d'haver començat per aquí, però és que jo no sóc escriptor i no sé ben bé com es fan unes memòries. Tampoc sé ben bé si això que escric ho

són. Em va fer gràcia llegir que s'havia convocat un concurs de relats autobiogràfics i vaig decidir presentar-m'hi perquè així estaria entretingut un quant temps. I també perquè les noves generacions coneguin algunes coses del passat que tenen el seu què.

Les coses més importants que volia destacar em sembla que ja les he dit: que la meva mare em portava al cine, que la pobra dona les va passar magres per pujar-me i que a Malla hi vaig viure el pitjor estiu de la meva vida. Avui els nanos estan protegits per lleis i per uns miraments que pobre de tu que se t'escapi un calbot. Però aquests nanos que avui tenen de tot haurien de saber que a la seva edat, als deu i dotze anys, ens explotaven sense miraments. Als vuit i tot, que en sé més d'un cas. Recordo el Ramonet, un company de jocs del carrer que un dia vam deixar de veure'l i quan me'l vaig trobar al cap d'uns mesos gairebé no el reconeixia. S'havia fet gran de cop i volta, semblava que tingués deu anys més. Em va explicar que es passava el dia collint fems per Barcelona i que després els venia als horts de Sant Gervasi, de l'Hospitalet o de la Verneda. Acabava el dia fet fosfatina, com jo a Malla. Ah, i tots els cèntims que guanyava anaven a parar a casa, perquè el Ramonet era el tercer de vuit o deu germans i a casa seva, com a la majoria de cases, no hi havia amb què alimentar tantes boques. Si d'alguna cosa servim els vells és per deixar constància que tots plegats venim de la misèria. Quan veig aquests milhomes que van sempre bronzejats i que tenen cotxes alemanys i una casa amb piscina, penso que si poguessis veure el seu arbre familiar hi trobaries uns pares o uns avis que recollien fems pel carrer.

Ja he dit que jo sóc trombonista. Però no és ben bé així. Ho era, perquè ara només toco amb els amics o en alguna celebració familiar, per fer contents els néts més que res.

A mi no m'havia passat mai pel cap dedicar-me a la mú-